

## Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Det civila samhällets gemensamma initiativ för en hållbar utveckling" (initiativytttrande)

(2011/C 21/02)

Föredragande: **Raymond HENCKS**

Den 16 juli 2009 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett initiativytttrande om

*"Det civila samhällets gemensamma initiativ för en hållbar utveckling"*.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 6 maj 2010.

Vid sin 463:e plenarsession den 26–27 maj 2010 (sammanträdet den 26 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 146 röster för, 5 röster emot och 2 nedlagda röster.

### 1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 De utmaningar när det gäller hållbar utveckling som vi står inför och som förvärrats genom krisen med de offentliga finanserna är tillräckligt oroande för att det civila samhället ska engagera sig för att stödja de politiska beslutsfattarna och bidra till de nödvändiga ekonomiska och sociala omvandlingsprocesserna och till att de offentliga finanserna återhämtar sin jämvikt.

1.2 Hur framgångsrik politiken blir kommer utöver vetenskapliga aspekter till stor del att bero på i vilken mån den godtas av det civila samhället, som för att öka öppenheten och insynen vad gäller slutliga val och åtaganden bör delta aktivt i samtliga etapper av genomförandet av politiken för hållbar utveckling.

1.3 Det civila samhällets deltagande i utarbetandet av en ambitiös politik för hållbar utveckling måste ske på ett strukturerat sätt för att det ska bli effektivt och inte förvandlas till ett populistiskt instrument.

1.4 Mot bakgrund av synpunkterna och förslagen nedan vill EESK att medborgardeltagande och kunskapsutbyte ingår i översynen av strategin för hållbar utveckling under 2011. Detta bör bland annat ske genom en handlingsplan, finansiella incitament och offentliggörande av bästa praxis när det gäller gemensamma initiativ från det civila samhället.

1.5 EESK anser också att hållbar utveckling bör utgöra en stor del av Europa 2020-strategin.

### 2. Initiativytttrandets syfte

2.1 "Vi har inte ärvt jorden av våra föräldrar – vi har lånat den av våra barn". Detta visdomsord från Haida-indianerna i Kanada

illustrerar på ett utmärkt sätt den utmaning som vår generation står inför: att förändra vår livsstil och att hitta nya vägar för en ekonomiskt effektiv, socialt rättvis och miljömässigt hållbar utveckling som medför en rättvis fördelning av välståndet och som ger alla människor möjlighet att leva ett anständigt liv.

2.2 Vissa av dessa förändringar kräver "uppifrån och ned"-initiativ, som till exempel lagstiftning, offentliga eller privata investeringsprogram etc. Andra fordrar däremot "nedifrån och upp"-initiativ från medborgare som är medvetna om vikten av att de i sin tur bidrar personligen genom att till exempel ändra sina vanor och konsumtionsmönster och genom att stödja och engagera sig i samhällsinitiativ och samhällsverksamheter som främjar hållbar utveckling.

2.3 De nationella regeringarna och EU måste inse att dessa "nedifrån och upp"-initiativ behövs både för att skapa en mer hållbar ekonomi och för att uppnå de mål som de politiska myndigheterna själva har satt upp vad gäller hållbar utveckling. Ett initiativ på EU-nivå skulle med all säkerhet kunna tillföra ett stort mervärde, till exempel genom att man offentliggör bästa praxis avseende initiativ och åtaganden för hållbar utveckling från allmänheten och samhället.

2.4 I detta yttrande avser vi således att lägga fram rekommendationer om vad EU skulle kunna göra för att ytterligare effektivisera och öka antalet gemensamma initiativ som genomförs av institutionella organ, företag, fackföreningar, icke-statliga organisationer, andra sammanslutningar eller företrädare för det civila samhället i syfte att öka framstegen i arbetet mot hållbar utveckling.

2.5 I det här yttrandet utvecklar EESK diskussionen om hur hela det civila samhället skulle kunna bidra mer aktivt till hållbar utveckling och vilka ramstrukturer som Europa bör skapa för att bidra till och maximera effektiviteten i de relevanta initiativen.

### 3. Utmaningen för det civila samhället: Att bli en drivkraft i arbetet för hållbar utveckling

3.1 Klimatförändringarna är en mycket aktuell fråga, som utan tvekan utgör ett hot som kan få katastrofala följder. Detta är emellertid inte det enda fenomen som hindrar en hållbar utveckling i samhället: Förlusten av biologisk mångfald, avskogning, markförstöring, giftigt avfall, tungmetaller, organiska föroreningar, okontrollerad utbredning av städer, ojämlikhet och orättvisor i samhället osv. utgör också stora problem för mänskligheten.

3.2 För att uppnå en livsstil som är ekologiskt och socialt hållbar är det nödvändigt att flytta fokus från en ständigt ökad ohållbar tillväxt och övergå från en tid av överkonsumtion och slöseri till en tid av välbefinnande, där den mänskliga och sociala utvecklingen lyfts fram och där man, som det franska ekonomiska och sociala rådet har uttryckt det, ser *människan som en biologisk och social varelse med förankring i natur och kultur, som en person*.

3.3 Vårt inte särskilt hållbara beteende är emellertid inte enbart ett samtida fenomen. Människans behandling av naturen har aldrig varit särskilt hållbar. Det som har förändrats är omfattningen av och takten på förstöringen av ekosystemen på grund av våra produktions- och konsumtionsmönster.

3.4 Vad som också har förändrats är att vi i dag genom våra (relativt sett) större vetenskapliga kunskaper om hur ekosystemen fungerar förstår hur allvarlig situationen är och inser att många beteenden i vårt samhälle inte är långsiktigt hållbara. Dessa tydliga larmsignaler räcker dock uppenbarligen inte för att samhället ska ta tillräckligt ansvar för sina handlingar och för att vi ska övergå till ett mer hållbart och socialt ansvarsfullt beteende.

3.5 Hållbar utveckling handlade ursprungligen främst om att hantera naturresurser (uttömning av fossila bränslereserver) och föroreningar (uttunnning av ozonskiktet) genom att fastställa utsläppsnormer för skadliga produkter och gränser för resursutvinning. Begreppet används nu mer allmänt och har kommit att omfatta även krav i fråga om ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. Hållbar utveckling innebär alltså en strävan att dels skapa en rättvis utveckling av samhället, bland annat genom att bekämpa fattigdom, dels efterlämna en välmående, rik och mångskiftande natur till kommande generationer.

3.6 Begreppet hållbar utveckling har på så sätt spridits under de senaste åren. Från början var ekosystemen något som framför allt miljörörelsen i västvärlden bekymrade sig om. I dag har

samtliga politiska partier tagit till sig frågan om miljöskydd, som nu har utvidgats till att omfatta hållbar utveckling.

3.7 Det bör påpekas att det civila samhället inte har varit passivt. Många människor har redan enskilt eller inom ramen för gemensamma åtgärder gjort stora insatser för en mer hållbar livsstil. Som exempel kan nämnas:

— På arbetsplatserna anstränger sig anställda och arbetsgivare för att förbruka mindre energi, minska avfallet och utveckla mer hållbara produktionsmetoder.

— Inom både parti- och detaljhandeln arbetar handlare tillsammans med kunder för att ta fram bästa praxis för marknadsföring av mer hållbara produkter.

— I hushållen anstränger man sig för att öka energieffektiviteten i bostaden, undvika slöseri, minska vattenförbrukningen och återvinna så mycket som möjligt.

— I de nationella utbildningssystemen i vissa medlemsstater görs eleverna medvetna om vikten av respekt för miljön och hållbar utveckling redan i tidig ålder.

3.8 På samma sätt har man på regional nivå inrättat bransch- och intresseorganisationer eller medborgarpaneler för att diskutera frågor som rör hållbar utveckling, avge yttranden och lansera olika åtgärder.

3.9 Trots mycket intensiv mediebevakning av FN:s klimatkonferens i Köpenhamn i december förra året har emellertid intresset för hållbar utveckling minskat märkbart. Detta kan bland annat förklaras med att kampen mot klimatförändringarna, som endast är en (om än viktig) del av den hållbara utvecklingen, ibland överskuggar andra viktiga områden. Till besvikelsen hos allmänheten, som förväntat sig ett formellt åtagande från politikerna, kan läggas ett visst tvivel på att klimatförändringarna verkligen innebär en risk. Denna skeptiska inställning förs även fram av vissa forskare och politiska instanser som ifrågasätter allvaret i situationen, vilket leder till minskad entusiasm och skapar en rörelse som bestrider behovet av att bekämpa klimatförändringar.

3.10 EESK:s resolution "Ingen återvändo" av den 23 november 2009, som riktades till Köpenhamnskonferensen, har fått ny betydelse och vänder sig till hela det civila samhället: Näringsliv, fackförbund och civila samhällsorganisationer måste alla bidra till arbetet med att mildra klimatförändringarna och anpassa sig till dem.

3.11 Mot bakgrund av besvikelsen över resultatet från Köpenhamnskonferensen och risken för att detta leder till likgiltighet är det nu viktigare än någonsin att det civila samhället engagerar sig. Som EESK har föreslagit måste det civila samhället betona att *Europeiska unionen inte får frestas att använda misslyckandet i Köpenhamn som en förevändning för att minska de egna ambitionerna eller begränsa de egna åtagandena, utan [bör fördubbla] sina ansträngningar för att skapa en utvecklingsmodell med låga koldioxidutsläpp och [för] att bevara naturresurserna, och bygga sin konkurrenskraft på förmågan att skapa samstämmighet mellan innovation, produktiva investeringar och humankapital.*

3.12 Det kan inte förnekas att det finns ett samspel mellan miljömässiga, ekonomiska, sociala och kulturella frågor. Detta gör att det krävs en tvärvetenskaplig strategi där man sammanför en grupp berörda aktörer med mycket skiftande kunskaper och intressen för att sudda ut skiljelinjerna mellan olika institutioner och sektorer och kombinera deras sakkunskap och sunt förnuft. Det är viktigt att se till att olika delar av samhället inte tar ut varandra och att besluten inte bara fattas av de folkvalda eller de intressegrupper som är bäst organiserade.

3.13 Initiativ från det civila samhället på detta område kan mycket väl fungera som en drivkraft i den politiska beslutsprocessen. Det civila samhället har kapacitet att sammanföra aktörer och politiska beslutsfattare, att öka medvetenheten inom alla samhällsområden när det gäller behovet av att se över vår livsstil och konsumtions- och produktionsmönster samt att lansera ambitiösa initiativ och åtaganden.

#### 4. Den offentliga debatten om hållbar utveckling – bakgrund

4.1 Som en följd av olika initiativ från det organiserade civila samhället inkluderade man i deklarationen från FN:s konferens om miljö och utveckling (Unced) i Rio 1992 för första gången officiellt det civila samhället i diskussionerna om hållbar utveckling. Bland de 27 principer för hållbar utveckling som fastställdes kan bl.a. nämnas att allmänheten bör vara delaktig i besluten, och att kvinnor, ungdomar, lokalsamhällen och minoriteter ska spela en större roll än i dag.

4.2 I kapitel 28 i Agenda 21 (ett program för hållbar utveckling som togs fram vid Rio-konferensen) uppmanas de lokala myndigheterna att inkludera hållbar utveckling i sina handlingsprogram utifrån ett "samrådsförfarande med befolkningen".

4.3 Det slogs också fast att det är viktigt att det civila samhället deltar i analysen av de offentliga åtgärdernas inverkan på människors slutliga val och ansvarstagande vad gäller hållbar utveckling. Därför bör alla berörda parter (varav vissa, till exempel den kommande generationen, per definition inte är när-

varande) på ett eller annat sätt delta i ett nära samarbete för att utveckla och genomföra projekt.

4.4 Sedan dess har icke-statliga organisationer och därefter företag, fackförbund, lokala och regionala myndigheter och andra sammanslutningar tagit plats i debatten bredvid de institutionella och politiska aktörerna, och de har legat bakom en rad åtgärder, initiativ och rekommendationer för att främja ett mer hållbart beteende.

#### 5. Åtgärder från det civila samhället

5.1 EESK, som är den institutionella företrädaren för det organiserade civila samhället på EU-nivå, intresserar sig sedan flera år tillbaka för hållbar utveckling och inrättade 2006 Observationsgruppen för hållbar utveckling. Denna har till uppgift att underlätta det civila samhällets deltagande i utarbetandet av politiken för hållbar utveckling, som ska förena miljömässiga, ekonomiska och sociala intressen. Inom ramen för detta arbete har EESK utarbetat en rad yttranden och rekommendationer om viktiga hållbarhetsfrågor och kommer att fortsätta att lägga fram praktiska lösningar som till exempel i yttrandet "Att skapa en hållbar ekonomi genom förändring av konsumtionsmönstren" (INT/497).

5.2 Man måste dock konstatera att de institutionella och politiska aktörerna fortfarande har mycket större inflytande än det civila samhället. Vissa åtgärder som utåt sett syftar till att främja hållbar utveckling är dessutom färgade av bakomliggande politiska, finansiella eller ideologiska motiv. Detta innebär en risk för att vissa påtryckningsgrupper lägger beslag på frågan om hållbar utveckling och använder den för syften som ibland ligger långt från de ursprungliga.

5.3 Det är emellertid svårt att inkludera alla parter. I många fall reagerar en del av det civila samhället inte förrän problemen blir akuta, vilket lämnar fältet relativt fritt för påtrycknings- och motståndsgupper i situationer som ännu inte har blivit lika kritiska.

5.4 Det är därför nödvändigt att gå längre än att bara genomföra informationskampanjer och även hitta sätt att uppnå en deltagardemokrati där hela det civila samhället omfattas av samrådsstrukturerna. Dessa ska i ett långsiktigt perspektiv vara representativa och aktiva, samtidigt som miljöaspekter och sociala och ekonomiska aspekter förenas i lokala och globala åtgärder. Det är i detta sammanhang avgörande att vid sidan av övergripande åtgärder stödja lokala initiativ och ha ett nära samarbete med det civila samhället, vilket är det bästa sättet att se till att alla de som åtgärderna slutligen riktar sig till är införstådda med de olika insatserna.

## 6. Ett representativt och aktivt civilt samhälle på lång sikt

6.1 I ett system med flernivåstyrelse, som det som tillämpas i EU, är det olämpligt att enbart vända sig till de demokratiskt valda representativa institutionerna för att säkerställa att allmänheten deltar i debatten och beslutsprocesserna.

6.2 Århuskonventionen, som förhandlades fram inom FN:s ekonomiska kommission för Europa (Unece), innehåller principer för allmänhetens effektiva deltagande i beslutsprocesser i miljöfrågor. Konventionen omfattar rätten till information, rätten för medborgare att delta i beslutsprocesser och rätten till rättslig prövning, samtliga på miljöområdet.

6.3 I Århuskonventionen fastslås att samtliga myndigheter har skyldighet att lämna ut all miljörelaterad information som den innehar till vem som helst som begär denna information utan att personen i fråga behöver styrka sin identitet eller motivera sin begäran. Kommittén var i sitt yttrande om direktiv 2003/4/EG kritisk till att införlivandet i gemenskapsrätten i vissa avseenden inte var förenlig med bestämmelserna i konventionen, bland annat vad gäller begreppet "erkända samman slutningar" som har rätt att ta del av information. EESK anser att det krävs en översyn av detta direktiv. Kommittén beklagar dessutom att det saknas en utvärdering på EU-nivå om tillämpningen av denna konvention trots att de stater som har ratificerat konventionen är skyldiga att producera en rapport om tillämpningen.

6.4 Först och främst bör man fastställa den målgrupp som inbjuds att delta i utarbetandet och fastställandet av politiken för hållbar utveckling. I detta skede bör man även fastställa förfaranden för rekrytering av volontärer, ställa upp konkreta mål samt fastställa en metod och ett förfarande för utvärdering och spridning av resultaten.

6.5 Eftersom hållbar utveckling är något som berör alla utan undantag, kan den andel av befolkningen som kommer till tals endast bli representativ om urvalet baseras på ett brett spektrum av sociodemografiska faktorer och många olika åsikter och typer av sakkunskap.

6.6 Det är därför viktigt att tydligt fastställa problemen och de konkreta prioriterade mål som ska uppnås på kort och medellång sikt, samtidigt som man tar hänsyn till de sociala och kulturella dimensionerna av problemen, som bör ligga nära medborgarnas verkliga intressen. Detta innebär att problemen måste rangordnas och hanteras utifrån hur prioriterade de är, hur allvarliga effekterna är och de skador som de orsakar samt hur stora kostnaderna blir för att lösa dem.

6.7 Allmänheten måste se sitt deltagande som ett ansvarstagande, vilket innebär att de måste engageras i initiativen i ett tidigt skede, när strategierna och projekten tas fram, och spela en aktiv roll i samtliga etapper av processen.

6.8 På alla nivåer i debatten och i sökandet efter samförståndslösningar bör en person som har kunskaper om att leda diskussioner och som inte är knuten till någon intressegrupp utses till "ombudsman för hållbar utveckling" på lokal, regional eller nationell nivå. Denna person ska ansvara för att informera, motivera och rekrytera intresserade medborgare som vill delta. Han eller hon ska samordna verksamheten centralt och se till att alla synpunkter kommer fram och att alla deltagare har möjlighet att delta i debatten samt att den förs på ett sakligt sätt.

6.9 Ombudsmannen ska även fungera som en länk och talesperson i offentliga sammanhang och inför media i syfte att ge förespråkarna för hållbar utveckling en möjlighet att göra sin röst hörd, se till att informationen är korrekt och undvika att pressen monopoliserar allmänhetens intresse på ett partiskt sätt. Vidare ska ombudsmannen bedriva ett nära samarbete med de ansvariga för skolan för att införa undervisning om hållbar utveckling från tidig ålder.

6.10 För att kunna motivera ett så stort antal människor som möjligt att aktivt delta i beslutsprocesser som rör hållbar utveckling, behöver man analysera och ta itu med orsakerna till att en stor del av medborgarna förhåller sig tveksamma och nöjer sig med att betrakta utvecklingen från åskådarpåls.

## 7. Att undanröja hindren för ett aktivt deltagande från det civila samhället

7.1 Livsstilsförändringar och åtgärder mot förstöringen av ekosystemen är i dag snarare en del av den långsiktiga planeringen än en faktisk lösning på kort sikt. Utmaningarna betraktas fortfarande alltför ofta som miljöproblem som långsamt utvecklas i en katastrofal riktning, som man för tillfället kan bortse från men som med tiden blir dramatiska. Detta är ett "utilitaristiskt" synsätt där miljömedvetenheten begränsas till det dagliga livet och de synliga skadliga verkningarna, medan eventuella omärkliga eller oupptäckta risker nonchaleras.

7.2 För att allmänheten ska förstå varför det är viktigt att vi ändrar vårt beteende krävs det att man på ett tydligt sätt informerar och klargör problemen och undviker alltför specialiserad och komplex terminologi. Man bör emellertid också akta sig för ett överdrivet användande av slogans och för att ersätta vetenskapliga argument med känslolagda argument.

7.3 En bättre kommunikation via olika mediekkanaler med tydliga och begripliga budskap skulle utan tvivel förbättra allmänhetens kunskaper om de problem som vi står inför och öka deras engagemang för de åtgärder som måste vidtas.

7.4 Budskapen måste dessutom vara objektiva. Att överhoppa människor med obearbetade siffror som presenteras som obestridliga sanningar trots att de inte är särskilt övertygande, som till exempel påståendet från USA:s före detta vicepresident om att Arktis istäcke om fem år kommer att vara försvunnet under sommarhalvåret, är kontraproduktivt. Sådana uttalanden kommer i slutändan att leda till misstro mot de politiska beslutsfattarna och likgiltighet inför de verkliga problemen.

7.5 Domedagsprofetior om nära förestående dramatiska och ofrånkomliga katastrofer skapar ett klimat av ständig rädsla som leder till en självcentrerad inställning och en "inte på min gård"-attityd som skadar den sociala sammanhållningen och den hållbara utvecklingen. Lokala initiativ mot uppförandet av vindkraftverk, med argumentet att de förstör landskapsbilden, eller okontrollerad förbränning av avfall för att undvika sophämningsavgifter är två exempel på ett sådant självcentrerat beteende.

7.6 Denna likgiltighet är allvarlig, för även om följderna förmodligen inte blir så allvarliga som vissa vill få oss att tro finns det problem som kräver en snabb lösning. I enlighet med försiktighetsprincipen är det bättre att agera i potentiellt farliga situationer utan att vänta på att faran blir vetenskapligt bekräftad.

7.7 Man måste se till att resultaten och de positiva effekterna av allmänhetens deltagande dokumenteras och sprids utanför specialistkretsar, eftersom exempel på bästa praxis är ett av de bästa sätten att sprida information om framstegen.

7.8 För att säkerställa ett engagemang från det civila samhället på lång sikt krävs det att man lyfter fram och publicerar de förslag från allmänheten som har genomförts i praktiken, om än bara till viss del.

7.9 Det bör forskas mer i vilka metoder som kan tillämpas för att ändra människors beteende. Det står klart att ett mycket bra sätt är att införa undervisning om hållbar utveckling i de nationella skolorsystemen för att på så sätt göra barnen medvetna om dessa frågor redan i tidig ålder. Det är också i denna anda som EESK har inlett en diskussion om möjligheten att upprätta ett europeiskt nätverk av nationella forum om undervisning om ren energi.

## 8. Utvärdering av verksamheterna

8.1 Det stora antalet aktörer medför stora skillnader med avseende på form och innehåll i verksamheterna, som därför i

praktiken inte kan jämföras med varandra, och det är ofta svårt att upprätta en gemensam referensram. Det är därför nödvändigt att regelbundet genomföra utvärderingar av verksamheterna inom ramen för hållbar utveckling.

8.2 Instrumentaliseringen av den hållbara utvecklingen och den ibland överdrivna regleringen medför dessutom att det krävs en kontinuerlig utvärdering som baseras på indikatorer för projektens utveckling.

## 9. Utvärderingsindikatorer

9.1 Enligt handlingsprogrammet som antogs i Rio 1992 ska länderna införa ett gemensamt övervaknings- och utvärderingsystem för de framsteg som gjorts genom hållbar utveckling i allmänhet och lokala handlingsprogram i synnerhet. De ska även ta fram indikatorer som godkänns av alla parter på det ekonomiska, det sociala och det miljömässiga området. Dessa indikatorer är tänkta att utgöra ett användbart underlag för beslutsfattande på alla nivåer. Indikatorerna ska tas fram i samförstånd mellan parterna och ge en representativ bild av de tre dimensionerna av hållbar utveckling.

9.2 Utvärderingen bygger på en utredning, en analys och rekommendationer. Syftet är att bedöma vilket värde en strategi, ett program eller en åtgärd har. Man får emellertid inte bortse från att de miljömässiga, mänskliga och sociala dimensionerna ofta är svåra att utvärdera. Det är dock nödvändigt att genomföra denna utvärdering eftersom den dominerande ställningen för BNP-måttet, som hittills har varit huvudindikator på välfärd och livskvalitet, kan få politikerna att fatta beslut som skadar den sociala sammanhållningen och miljön och inte ta hänsyn till kommande generationers behov<sup>(1)</sup>.

9.3 När man bedömer den hållbara utvecklingen gäller det att fånga upp utvecklingstendenserna på två grundläggande områden: 1) att bedöma absorptionsförmågan och 2) att bedöma hur samhällsstyrningen utvecklas.

9.4 Kommittén antog nyligen ett yttrande (CESE 647/2010 "Bortom BNP – Att mäta framsteg i en föränderlig värld"; föredragande: Josef Zbořil) där den uttryckte sin uppskattning för kommissionens insatser för att utvidga nationalräkenskaperna till frågor om miljö och samhälle. Under 2010 kommer ett förslag till en rättslig ram för miljöredovisning att läggas fram. De samhällsindikatorer som redan finns i nationalräkenskaperna utnyttjas för närvarande inte i full utsträckning. Behovet av dessa indikatorer kommer nog att öka i takt med att ett övergripande och integrerat koncept för att mäta och bedöma framstegen i en föränderlig värld tar form.

<sup>(1)</sup> EUT C 100, 30.4.2009.

## 10. Utvärderingsmetod

10.1 Eftersom de program och verksamheter som de nationella, regionala och lokala myndigheterna genomför för att främja hållbara beteenden och en hållbar livsstil är mycket skiftande, krävs en flerdimensionell utvärdering. Det är också viktigt att komma ihåg att trovärdigheten i utvärderingen kan variera stort beroende på vilka områden, metoder och kriterier som väljs.

10.2 Utvärderingen på medlemsstatsnivå bör dessutom vara pluralistisk och omfatta alla berörda aktörer och personer, dvs. myndigheter som ansvarar för utformningen och genomförandet av åtgärderna, tillsynsorgan, tjänsteleverantörer, företrädare för konsumenter, fackförbund och det civila samhället etc. Även om opinionsundersökningar ibland är svåra att tolka är de ett led i strategin för att informera, öka medvetenheten och göra allmänheten och företagen delaktiga, och de ger dessa grupper möjlighet att kommunicera med utvärderingsinstanser och med dela dem eventuella kritiska synpunkter.

10.3 Förutom att ha en pluralistisk karaktär bör utvärderingen vara oberoende och öppen för diskussion eftersom inte alla aktörer har samma intressen. Aktörerna kan i vissa fall till och med ha motstridiga intressen som präglas av olika tillgång till information och sakkunskap.

10.4 Utvärderingen av effektiviteten och de miljömässiga, ekonomiska och sociala resultaten av olika åtgärder till förmån för hållbar utveckling kan inte baseras på ett enda kriterium utan måste genomföras med utgångspunkt i ett stort antal olika kriterier.

10.5 Utvärderingen är enbart meningsfull om den är kopplad till de uppsatta målen och uppgifterna som faller inom Lisabonstrategins tre pelare (ekonomisk tillväxt, social sammanhållning och miljöskydd). Den måste följaktligen baseras på flera kriterier.

10.6 I linje med vad EESK föreslagit när det gäller tjänster av allmänt intresse<sup>(2)</sup> bör utvärderingssystemet bygga på regelbundna rapporter som utarbetas på nationell eller lokal nivå av utvärderingsorgan som inrättats av medlemsstaterna i enlighet med ovan nämnda principer.

10.7 Förfarandena för utbyte, sammanförande, jämförelse och samordning av information måste fastställas på EU-nivå. Det är därför upp till EU att driva på utvecklingen av en oberoende utvärdering, genom att i samråd med företrädare för berörda aktörer utarbeta en harmoniserad utvärderingsmetod på europeisk nivå utifrån gemensamma kriterier. EU bör även avsätta resurser för att denna metod ska kunna tillämpas.

10.8 För att säkerställa utvärderingens relevans och värde bör man inrätta en pluralistisk styrkommitté som företräder alla berörda parter. Styrkommitténs uppgift kommer i detta fall helt att ligga inom ansvarsområdet för Europeiska miljöbyrån i samarbete med EESK:s observationsgrupp för hållbar utveckling.

10.9 Styrkommittén bör ha ansvaret för:

- Fastställande av relevanta indikatorer.
- Utvärderingsmetoden.
- Utformning av kravspecifikationer för kommande undersökningar.
- Beställningar av dessa undersökningar, som ska baseras på flera expertutlåtanden och en jämförelse av resultat som uppnåtts på annat håll.
- Kritisk granskning av rapporterna.
- Extrapolering av god praxis och innovativa metoder.
- Rekommendationer.
- Spridning av resultaten.

10.10 Diskussionen av utvärderingsrapporterna med alla berörda parter skulle kunna ske inom ramen för en årlig konferens om resultaten av åtgärderna för hållbar utveckling, där exempel på god praxis skulle kunna presenteras.

Bryssel den 26 maj 2010

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs  
ordförande  
Mario SEPI

<sup>(2)</sup> EUT C 162, 25.6.2008, s. 42.